КИР БУЛИЧОВ
ВРЪЗКИ ОТ ЛИЧЕН ХАРАКТЕР

Част 0 от „Велики Гусляр (разкази)“

Превод от руски: Донка Станкова, 1982

chitanka.info

Седяхме на двора, играехме на домино. Беше хубав летен ден, след дъжд. Изтръскали водата си, облаците плуваха над главите ни, пухкави и усмирени, локвите бързо съхнеха, от тях се вдигаше невидима пара, наближаваше време за вечеря, играта ни беше поомръзнала и ние се разприказвахме за най-различни неща.

— Кой знае защо днес се чувствувам уморен — каза Васил Василиевич, свиквайки със смесените благоухания, достигащи долу до играещите, от дванадесетте кухни на сградата.

— Голяма жега беше — потвърди Валентин Кац, разбърка плочките на доминото и запита другарите си: — Ще изкараме ли още една игра?

В този момент в двора влезе Корнелий Удалов. Изпотен, светлите му редки коси се бяха навили на пръстенчета, панталоните — окаляни, сакото — метнато на рамо, в ръцете му — кутия от боя, цялата оцапана с бяло, а в нея се клатушка бояджийска четка.

— Я вижте Корнелий — каза Погосян, — Корнелий станал бояджия, така ли?

— Тиквеници такива — изтърси Удалов, хвърли поглед към прозорците на квартирата си да види дали жена му Ксения не го наблюдава, остави кутията насред двора и седна на скамейката.

— Случи ми се невероятна история — каза той.

— На теб все ти се случва нещо — рече Валентин. — Е какво, ще изкараме ли още една игра?

— Че каква ще е тая история? — запита Погосян.

Удалов, който нямаше търпение да сподели случилото се, веднага отговори:

— Нали знаете пътя за Грязнуха? Към санаториума?

— Добре де.

— Ами тъкмо там стана всичко. Днес просто нямаше път.

— Че къде може да се е дянал проклетият?

— Просто не знам какво да отговоря — каза Удалов. — Рано е за човечеството да знае някои неща.

— Я не го увъртай, Корнелий — засегна се Васил Василиевич. — Ти винаги попадаш в разни истории. И им придаваш космическо значение.

— Точно така, космическо. Нищо друго, само космическо.

— Ясно — обади се Грубин от отворения прозорец на стаята си, чул много добре целия този разговор, — занимавал се е със скучна, но творческа работа, изписал е на оризово зърно „Песен за пророка Олег“. Ясно, на връщане от Луната американците изпуснали камъка, който са карали, и той паднал точно на пътя на Корнелий.

— Безобразник си ти, Грубин — тъжно рече Корнелий Удалов.

И за всички беше очевидно, че на него много му се иска да им разкаже за случилото се, но все още не се решава. По челото и бузите на пълното му лице бяха избили капчици пот.

— Безобразник си ти, Грубин, но най-чудното е, че почти отгатна, макар и да не можеш да си представиш цялата сериозност на такова едно събитие. Но аз съм дал дума, дето се вика, подписал съм се, че няма да го раздрънкам.

— Ами тогава не го раздрънквай — изтърси Грубин.

— Ами да, няма да го раздрънкам — отвърна Удалов.

— Притрябвали са ни твоите истории — рязко каза Грубин, макар че всички знаеха, че той е най-добрият приятел на Удалов.

— Хайде, кажи де какво е станало с пътя — настоя Валя Кац. — Че ей сега жената ще ме повика да вечеряме.

— Няма да повярвате — каза Удалов.

— Да, няма да повярваме — потвърди от прозореца Грубин.

Но Удалов не чу думите на Грубин, беше се решил вече да разкаже, очите му помътняха и придобиха отсъствуващ израз, присъщ на едновремешните народни певци, когато са изваждали гуслите си от торбите, обръщали очи към самия княз и започвали надълго и нашироко увлекателния си разказ, правдоподобен за слушателите им и напълно невероятен за потомците.

— Реших днес да ида пеш до Грязнуха — каза Удалов. — С автобус до маслозавода, а после пеш. Нали след един месец ще трябва да ремонтираме покрива на санаториума, та отидох, значи, да го огледам.

— Че къде е служебната ти кола, Корнелий? — запита Грубин.

— Колата замина за Потма да докара генератора. Колата ни е една за всичко. Пък аз бях тръгнал за санаториума. А и кажете ми защо да бързам? Защо да бързам, когато пътят минава през гората, на места точно над самия бряг, птици пеят, наоколо никакво движение и дори почиващи не се срещат.

— Ами вярно ли е, че закрили санаториума? — запита Васил Василиевич.

— Временно — отговори Удалов. — Калният извор временно пресъхнал. Сигурно ще трябва да докарваме нарзан. Зависи какво ще решим. И, значи, срещнах ги.

— Почиващи ли?

— Какви ти почиващи? Хората в москвича. Цяло семейство. Трябва да са били туристи. Отгоре на багажника какво ли само не бяха завързали: и палатка, и дюшек, и детска количка. Нали затуй не се качих в колата — пет души бяха вътре.

— Че защо трябваше да се качваш?

— Как така „защо“? За да ме закарат до санаториума.

— Но нали те са карали в обратна посока.

— Не, Валентине, ти всичко объркваш. Отначало те ме задминаха. И тогава не се качих в колата им. За къде да бързам. А после те се върнаха. Тогава караха в обратна посока. Мъжът зад волана — бял като платно, дечурлигата реват, подава той глава от прозорчето и ми маха с ръка — един вид обръщай назад. Виж го ти какъв чудак, мисля си. Нали не знаех какво ме очаква зад завоя.

— Труп студен очакваше Корнелий зад завоя — каза Грубин.

— Не го прекъсвай! — възмути се Погосян. — Виждаш, човекът разказва, а ти го прекъсваш.

— Зад завоя ме очакваше знак. „Пътят е в ремонт“, нали познавате този знак? Триъгълник, а в него човек с лопата. Аз чак се учудих какъв ремонт може да се извършва без знанието на строителната организация. Учуди ме и това, че знакът беше някак си особен. Лошо изпълнен в художествено отношение. Работникът с три крака и неприятна външност.

— А кой ги прави тия знаци в града?

— Знаците ги изпращат от Вологда. С тях се занимава милицията. Но не това е важно — дали е направен лошо или хубаво знакът. Важното е друго — трите крака.

— Хулиганска работа — обади се старицата Ложкина, която беше нахранила вече своя мъж и сега, подала глава в освободеното пространство между аквариума и кафеза с канарчето, слушаше интересната история.

— И аз си помислих същото — потвърди Удалов. — Пък и хората от москвича ме разтревожиха. От какво се бяха уплашили?

— Ясно, нали ви казах, хулиганска работа — повтори старицата Ложкина.

— Стои, значи, забит в земята знак, какъвто не бях виждал, а иззад завоя се чува звън на метал и какви ли не още шумове от строителни работи. Правя аз още десетина крачки, е, то се знае, вървя малко боязливо. Гледам: пътят препречен с бариера, с други думи, с шлагбаум. И на него написано с черни букви: „Минаването забранено“. А точно зад бариерата работи булдозер, един такъв много особен, а на будозера седи, вярвате ли ми, пришълец от друга планета на космоса и той е с четири ръце и три очи.

— Ама че лъготи — каза Погосян, който не бе повярвал на нито една дума.

— Валентине, яденето изстива! — извика от прозореца жената на Кац.

— Чакай малко — отвърна Кац. — Искам да чуя тук нещо до края и се прибирам.

— Да се чудиш просто — извика високо жената на Кац, за да чуе старицата Ложкина. — Викам Валентин, а той не мръдва от мястото си!

— На главата си носеше прозрачен шлем като на космонавтите — продължи Удалов, притворил очи, за да си представи по-ясно картината. — От шлема му стърчат проводници, а костюмът оранжев на цвят. Престори се, че не ме е видял, изключи мотора, скочи на земята и какво да видя — и той с три крака и най-интересното, че и трите с различни обувки. Нали бях в шоково състояние, поздравих и той ми отговори: „Здравейте.“

— Ех, че лъготи! — каза Погосян. — Тъй значи, „Здравейте“ на своя междупланетен език, а нашият Корнелий, разбира се, го е изучавал и си го знае, нали?

— От дете — потвърди със шеговит тон Грубин, който беше зарязал работата си и не пропускаше нито дума от казаното.

— На руски ми го каза — възрази Удалов. И тогава аз съвсем строго го запитах: „Кой ви е наредил да извършвате ремонт?“

— То се знае — каза Грубин. — Виждаш човек на три крака, гост от далечните звездни светове и вместо „добре дошли“ веднага

изтърсваш: „Кой ви е наредил?“.

— Уплаших се — каза Удалов. — При друг случай щях да кажа каквото трябваше. Но от уплаха хванах бика за рогата.

— Ама той и рога ли имаше? — учуди се старицата Ложкина,

— Той само така фигуративно го казва — рече Васил Василиевич.

— Отивам си — каза Погосян. — Отивам си, гладен ще си остана, той тук, нали виждаш, с басни ме храни.

Но Погосян не си тръгна. Искаше му се да почнат да го раздумват, да му казват, че всичко това е една шега, но никой не го спираше и не казваше подобно нещо. Всички добре знаеха, че макар Удалов да има силно развито въображение, макар да е нервен човек, но въпреки туй е изключително правдив и жена му Ксения за измишльотини главата би му откъснала.

— Питам го аз — продължаваше Удалов, — а той размахва ръчички и казва: „Получи се нещо скандално, възмутително.“

— А пришълците какви са, едри ли са? — запита Васил Василиевич.

— Не, дребни са, каквито са третокласниците — отвърна Удалов.

— Така и предполагах — каза Васил Василиевич. — По никакъв начин не могат да бъдат едри.

— Исках да мина под бариерата, но той не ме пускаше отначало, сочеше ми надписа, пометеше, че минаването е забранено. Тогава му показах, че съм началник на строителната организация в града Велики Гусляр, в чиито покрайнини той извършва ремонт, за който аз нищо не знам.

— И не се ли уплаши?

— По-късно се уплаших — призна си Удалов. — Отначало бях много възмутен. Докарал тук булдозер, затворил пътя, плаши хората и което е особено, булдозерът също не е наше производство. Тогава пришълецът се смути и ми казва: „Извинете, ще бъдете ли така любезен да ме последвате, за да поговорите с нашето началство?“

Жената на Кац се надвеси от прозореца чак до кръста и за малко не се изтърси долу.

— И ти отиде?

— Че защо не. Отидох. Мушнах се под бариерата, минах завоя, а там зад хълмчето пред очите ми се откри изумително зрелище и чак

тогава някак си вътрешно разбрах всичко. Тридесетина метра от пътя бяха напълно негодни, сякаш някой беше удрил на това място с грамаден чук или отгоре беше се стоварила лавина. Но тутакси разбрах каква е работата — малко по-долу на склона стооеше кривната на една страна тяхната летяща чиния.

— А тя имаше ли някакви отличителни знаци? — запита подозрително Погосян.

— Никакви отличителни знаци — каза Удалов. — На тях знаци не са им необходими. Стои си чинията, а около нея сума пришълци. Едни поправят чинията, други работят на пътя. Техника, приспособления, пътностроителни машини — да се чудиш просто как всичко това се е побрало в тази чиния.

Грубин излезе през прозореца — отначало измъкна краката си, а после целият се изниза — и се приближи.

— Питам ги: „Принудително кацане ли?“ Един от тях идва до мен и ми казва: „Възмутително кацане. Безобразно кацане. Откровено казано, направих на щурмана две строги предупреждения.“ Питам го: „Защо толкова строго.“ И тогава той ми отговаря…

В този момент Удалов прекъсна разказа си, защото и той като Шехеразада почувствува, че слушателите са изцяло завладени от разказваната история.

Вдигна лице към прозореца на квартирата им и за пита строго:

— Ксения, скоро ли ще вечеряме? Ксения не отговори.

— Има време, ще вечеряш — каза Кац. — Я си довърши по-напред приказчицата.

— За някой е приказка, а за друг действителност — отвърна Удалов и никой не се изсмя.

— Продължавай нататък — каза Васил Василиевич. — Става хладничко.

— Та питам аз, значи — продължи Удалов, след като запали цигара: — „Защо толкова строго?“ А главният пришълец ми отговаря: „Какво да се прави? Я си представете — казва, — че сте на наше място. Долитаме на чужда планета. Имаме строга заповед — казва — да не влизаме в контакт, а да проведем само визуални наблюдения. Туземните цивилизации — казва — трябва да се развиват по свои закони.“

— Че кои са тия туземни цивилизации? — запита Погосян.

— Ние — отвърна Грубин вместо Удалов.

— Ние не сме туземци — каза Погосян. — Тази дума е оскърбителна. Какво излиза, че ние ходим голи? Така ли?

— Не се обиждай — рече му Грубин.

А Удалов продължаваше:

— „Избираме тихо място — казва ми главният пришълец — в покрайнините на някое незначително градче…“

— Кое да е незначително градче? — запита Погосян. — Велики Гусляр ли е незначително градче, а?

— „Избираме незначително, тихо градче, искаме да кацнем не много далеч, да вземем образци от флората и да направим най-различни снимки. И ето че по вина на този хапльо шурмана става катастрофа!“

— Много добре е сторил — рече старицата Ложкина. — Много добре е сторил, че е предупредил строго щурмана. Щом са го пуснали да лети в космоса, трябва да си отваря очите, а не да се заплесва.

— Може пък да е видял отгоре колко е прекрасна нашата земя в околностите на Велики Гусляр — каза жената на Кац — и просто ръката му да е трепнала?

— А при тях предупрежденията какви са, стигат ли до изолиране на предупредения или как?

— Не знам, не ги попитах — каза Удалов. — На когото не му е интересно, да си иде. Не ми пречете. Обърнахте го на дискусия.

Чувствувайки, че е център на внимание, Удалов явно стана по-безочлив и в тона му се появиха метални нотки. Слушателите се умълчаха.

— Край нас двамата сноват насам-натам роботи, машини, космонавти, бързат, за да не научи земната общественост, че са се изложили. Началникът съкрушено поклаща шлема, въздиша по своему и продължава: „А представяте ли си как ще се чувствуваме, ако Галактиката научи, че нашият кораб е разбил път на Земята, в околностите на Велики Гусляр? А знаете ли как ще ни се смеят нахалните акарили от планетата Цук? Как ще мяукат и ще се кискат, гаврейки се с нас, подлите тумси? Как, вайкайки се, ще клатят всичките си глави мъдрите йъкики? Ще ни изложат по цялата Галактика.“

— Да, изглежда, че при тях предупреждението е със строго изолиране — каза Васил Василиевич.

— Че как си запомнил всичките тия имена бе, Корнелий? — запита Грубин.

— Те са знаели с кого да се срещнат на Земята — отговори важно Корнелий. — „Представяте ли си моето положение“ — казва ми пришълецът и аз, разбира се, му изразявам своето съчувствие. В този момент при нас се приближва още един, с раиран работен комбинезон, черничък, с кривогледи очички. И бръщолеви нещо по тяхному. А през това време аз се оглеждам наоколо, преценявам, че с ремонта на пътя и на чинията вероятно ще се занимават до тъмно. Нищо, че имат толкова техника. „Не знам — отново заговори на руски главният пришълец. — Но се надявам, че съдбата ни е изпратила разумен и добър туземец.“

— Ама така ли ти каза — туземец? — запита Пого-сян.

— Точно така каза.

— На мен да го кажеше, щях да му дам да разбере — рече Погосян. — Щях да го сложа на мястото му. Та ти нали не си бил гол?

— Не бях гол, със сако бях — отговори Удалов. — Но не обърнах внимание на това. Те разговаряха с мен като с равен по ум. Защо трябва да се изострят междупланетните отношения?

— Правилно — каза Васил Василиевич, — иначе щяха да те накажат и нямаше да те видим вече.

— Оле! — обади се жената на Кац. — Каква опасност го е грозяла.

— Няма нищо — успокои я Удалов. — Аз веднага им отговорих: „Ако имате някаква молба или заръка — хората на Земята и на Велики Гусляр са готови в мое лице да ви се притекат на помощ.“

— Браво! — каза Васил Василиевич. — Отговорил си, както се полага.

— И тогава той ми казва, че имат една молба. Те щели да поправят пътя така, че да не си личи, и щели да изведат чинията си на околоземна орбита. Но, видиш ли, нямали белило.

— Какво?

— Белило, бяла блажна боя. Нали бяха разсипали крайпътните стълбчета, направили ги бяха на чакъл. А стълбовете трябва да са боядисани в бяло, за да се избягнат транспортни катастрофи. И ме моли, значи, донеси ни, скъпи братко по разум, кутия бяла боя. Щедро,

вика, ще ти се отблагодарим. Пък аз му отговарям, че не ми трябват никакви награди, готов съм да помогна винаги. А той ми отвръща, че Галактиката никога нямало да забрави моята скромна услуга. И аз, значи, бързо се върнах обратно в града…

Слушателите помълчаха около една минута, мъчейки се да разберат дали Удалов е завършил своя разказ, или ще има продължение. Слънцето клонеше към реката, сенките се удължиха, откъм гората задуха прохладен ветрец. От Кацеви замириса на загоряло, но жената на Валентин не забелязваше.

— И това ли е всичко? — запита най-после Грубин.

— Кажи-речи — отвърна Удалов. Тържествуването му беше към своя край, както и разказът му.

— Цял час търсих тази кутия боя. И четка също. Магазинът затворен, пазачът на склада отишъл на обед и прочее, и прочее. Най-после въпреки всичко изтичах при тях, нали бях обещал. Притичах аз, но никакъв пътен знак няма. Нищо няма. Нито чинията, нито машините, нито роботите. Наоколо пусто и празно.

— Ами пътят?

— Пътят поправен така, че не личи.

— И ти се върна в къщи ли?

— Не — отговори Удалов. — Най-напред изпълних обещанието си. Боядисах стълбчетата.

— Ама те не бяха ли боядисани?

— Не бяха. Четири стълбчета. Нови-новенички, но небоядисани. А до едно от тях беше оставена бележка. Да ви я покажа ли?

— Разбира се.

— Ето, вижте я.

Удалов извади от джоба си сгъната на четири бележка. Разгъна я, оправи я на масата. И прочете на глас. Другите се наведоха над масата и зачетоха, повтаряха след него дума по дума. Ето какво беше написано в бележката. С печатни букви, с черно мастило:

„Благодарим предварително за помощта. Остава вие да довършите стълбчетата. Не ще забравим помощта ви. Молим да не разказвате за случилото се.“

— И никакъв подпис — каза Погосян.

— Съвсем правилно е, че няма подпис — каза Васил Василиевич. — Само че ти, Удалов, не оправда доверието и при пръв

случай ще си получиш сериозно предупреждение с последствията.

— Че за какво? — скочи Удалов.

— Молят те да не го разпространяваш, а ти го разправи. Знаеш ли какво ти се полага за това?

— Нищо подобно! — отвърна обиден Удалов, — И тях си ги бива. Щях да си мълча, ама те взеха, че отлетяха — и никакви следи. Може пък да съм искал да им задам някои въпроси? Може да съм искал да се посъветвам с тях за бъдещето? Можеха за благодарност да оставят не бележка, а поне един от техните булдозери за нашата строителна организация? Какво, не е ли така?

Всички потвърдиха, че е така.

— Не сварих да ги попитам дори за адреса им, от коя планета са долетели, не можах дори да науча как биха постъпили, ако агресорите започнат на Земята ядрена война?

И всички потвърдиха, че истинските космонавти не постъпват така.

След това пак помълчаха известно време, асимилирайки важното събитие. И Погосян запита:

— А имаш ли доказателства, Удалов?

— Какви доказателства още са нужни?

— Ами доказателства, че днес си срещнал пришълци?

— Вижте какво! — възмути се Удалов. — Вижте какво! Ами кутията, която виждате посред двора? Кутията от боята? Нали днес я взех от склада. С мои пари. За какво ми е на мен боя? Питам ви, за какво ми е на мен боя? Много добре знаете, че съм на ръководна работа.

— Това е вярно — каза Васил Василиевич. — Защо ще ни лъже за боята?

— Нека още утре, в неделя — каза ядосано Удалов, — всички заедно да идем на онова място на пътя. И с очите си ще видите тези току-що боядисани стълбчета. А те са толкова гладки и еднакви, че нашите дърводелци никога не могат да ги направят такива. Истинска вносна мебел. А боята и на четирите е съвсем прясна още.

— Кор-не-лий! — извика от прозореца Ксения Удалова, която не беше в течение на нещата и поради това не беше проникната от уважение към Удалов. — Трети път ли ще трябва да затоплям супата?

— Идвам, Ксюша, идвам — обади се Удалов. — До утре — каза той на приятелите и съседите си.

— Че какво пък толкова — рече подире му Васил Василиевич, — защо да не му вярваме на човека? Ами да, вярваме му.

И всички повярваха. И на другия ден не отидоха на онова място на пътя, макар че Удалов ги придумваше. Има ли смисъл да вървят да видят стълбчетата?

Сега във Велики Гусляр чакат нови гости от космоса. Предполагат, че именно тук ще долетят, защото имат създадени вече някакви връзки. Връзки от личен характер. Почти дружба.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.